

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНОЇ ДОШКИ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Ірина Терещук
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти
освітньої програми «Середня освіта (Українська мова і література)»
Надія Сеньовська,
доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти

Сучасний світ неможливо уявити без діджиталізації різних галузей суспільного життя. Використання цифрових технологій допомагає урізноманітнити, вдосконалити та полегшити фізичну і розумову роботу, яку виконує людина. Сучасні інформаційні технології стають невід'ємною частиною пізнання світу, тому їхня роль у навчальному процесі є беззаперечною.

Беручи до уваги концепцію Нової української школи, серед основних компетентностей, які повинен здобути сучасний учень, виділяють інформаційно-цифрову. Вона передбачає використання критичного і логічного мислення в єдності з вмінням виокремлювати головне серед потоку різноманітної інформації та правильного і активного застосування інформаційно-комунікаційних технологій. Слід зауважити, що сучасні учні набагато швидше засвоюють нову інформацію, тому першочерговим завданням галузі освіти є підготовка сучасного вчителя-словесника, який володіє навичками використання здобутків технічного прогресу, вміє критично мислити, а також фізично використовувати різноманітні технології у своїй діяльності.

Сучасні дослідники широко вивчають можливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі: В. Беспалько, Б. Гершунський, Р. Гуревич, Ю. Жук, В. Кремень, М. Козяр, О. Пометун, Л. Пироженко та інші. Ефективність використання сучасних інформаційних технологій, зокрема інтерактивної дошки на уроці, стала об'єктом досліджень Р. Гуревича, Г. Гордійчук, В. Кондратюка.

Мультимедійна (інтерактивна) дошка – один із найпопулярніших сьогодні засобів навчання. Сам термін «мультимедіа» (лат. *multum* – багато й англ. *media* – засоби) це – «система сучасних технічних засобів, що дозволяють працювати з текстовою інформацією, графічним зображенням, звуком (мовлення, музика, ефекти), анімаційною комп'ютерною графікою (мальовані фільми, тривимірна графіка) в єдиному комплексі; один їх перспективних напрямків, що найбільш швидко розвиваються, особливо в галузі освіти» [1, с. 154]. Відповідно інтерактивна дошка є технічним багатофункціональним приладом, що поєднує в

собі традиційну дошку та цифрові технології, які дають можливість працювати з нею в різних напрямках. Завдяки цим якостям, її використання урізноманітнює методичний матеріал, який можна використати в роботі, спрощує силові витрати та є вже звичним приладом для сучасних учнів.

Школи рухаються в ногу з часом та вимогами суспільства, тому велика кількість закладів загальної середньої освіти вже оснащені мультимедійними дошками в більшій чи меншій мірі. Це дає змогу вчителю урізноманітнити та вдосконалити свою роботу, зацікавити учнів та активізувати їхню увагу. Інтерактивна дошка може використовуватися в освітньому процесі під час вивчення різних навчальних предметів, в тому числі на уроках української мови.

Серед *основних переваг використання мультимедійної дошки на уроках української мови* є:

- 1) можливість запровадження на уроці різноманітних інтерактивних методів роботи;
- 2) використання великої кількості наочного матеріалу, візуалізації;
- 3) швидке подання схем і таблиць з правилами на різні теми;
- 4) використання ігрової форми роботи;
- 5) урізноманітнення освітнього процесу відеоматеріалом, анімацією тощо.

Під час проходження педагогічної практики у 2024–2025 навчальному році (з 02.09 по 25.10) у Тернопільській загальноосвітній школі І–ІІІ ступенів № 14 імені Богдана Лепкого в 5-В класі, мультимедійна дошка використовувалася практично на кожному уроці української мови. Зокрема, застосовувалися такі **методи й прийоми**:

1. *Двосторонні анімаційні картки*. Під час вивчення теми «Однозначні і багатозначні слова. Пряме і переносне значення слів», учні безпосередньо взаємодіяли з інтерактивною дошкою, використовуючи спеціальну указку. На екрані з'являлися картки, які з одного боку мали проблемне запитання чи завдання, а з іншого – правильну відповідь. Наприклад, «срібна сльоза» – «переносне значення»; «глибока яма» – «пряме значення» тощо.

2. *Відеопояснення*. Вчитель є основним джерелом інформації для здобувачів освіти на уроці, проте, урізноманітнити подання матеріалу можна завдяки використанню YouTube, TikTok, Kaiber тощо. Зауважимо, що такий формат підходить також для уроків розвитку зв'язного мовлення. Наприклад, в 5 класі є тема «РМ. Вибірковий переказ тексту з елементами опису предмета», де за рекомендаціями підручника, учні повинні описати машину детектива «Феррарі». Відповідно, перед цим можемо подати відеоматеріал про справжню машину цієї марки, зробити опитування про її зовнішній вигляд тощо.

3. *Таблиці, схеми з поясненням основного матеріалу*. Це дає можливість зробити урок цікавішим та ефективнішим. Скажімо, на уроці «Синоніми.

Антоніми» на екран можна вивести таблицю з термінологією («синоніми», «синонімічний ряд», «антоніми»). Ключові слова у прикладах можна підкреслювати в реальному часі, а за потреби робити позначки чи ремарки.

4. «Колесо Фортуни» – один із найефективніших та найцікавіших способів використання інтерактивної дошки, його також можна застосувати для рефлексії. Учні підходять до колеса і крутять його, не знаючи, що їм випаде. Тут поєднується метод «Мікрофона» чи «Незакінченого речення». Ще одна вправа такого ж типу – «Віконечка», тільки замість колеса на екрані з'являються «віконечка», які можна відкривати. Ця вправа активізує увагу дітей і робить освітній процес сучаснішим.

Варто зауважити, що успішність проведення уроку з використанням технічних засобів «залежить не стільки від можливостей конкретної дошки або програмного забезпечення, скільки від креативності вчителя, його фантазії, досвіду роботи з інтерактивною дошкою та технічними засобами навчання» [2, с. 176]. Тому використання мультимедійної дошки на уроках української мови триває близько 20 хвилин (з перервою): дві-три вправи. Основний недолік такого засобу навчання зараз полягає в тому, що в умовах війни не завжди наявна електроенергія.

Отже, використання мультимедійної дошки на уроках української мови стає звичним. Цей засіб навчання робить урок динамічним, яскравішим і набагато результативнішим (дає можливість залучити учнів до активної діяльності, сприяє урізноманітненню освітнього процесу як очного так і офлайн).

Список використаних джерел

1. Соснова М. Особливості застосування мультимедії на уроках української мови. *Наукові записки. Вип. 132. Серія: Педагогічні науки. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. С. 151–154.*

2. Ягнич М. Використання інтерактивної дошки на уроках української мови в 5-6 класах. *Українська словесність у полікультурно-освітньому просторі сьогодення: зб. тез доп. міжнар. наук. конф., м. Одеса, 23-24 верес. 2021 р. Одеса, 2021. С. 174–177.*